

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
та інноваційної діяльності
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
доктор сільськогосподарських наук,
професор**

**Оксана ТОНХА
2025 р.**

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Гаврилюк Ірини Валентинівни

на тему: **«Оцінка та створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої
з підвищеним рівнем продуктивності й адаптивності»,**

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності **201 «Агрономія»**

галузі знань **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Витяг з протоколу № 7 фахового семінару наукової ради науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від «17» квітня 2025 року.

Присутні члени наукової ради науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: Л. М. Шевчук, директор науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, голова наукової ради; В. П. Коваленко, декан агробіологічного факультету, професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор, заступник голови наукової ради; Р. С. Жила, доцент кафедри загальної, органічної та фізичної хімії, кандидат хімічних наук, доцент, секретар наукової ради; А. Д. Балаєв, професор кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів імені професора М. К. Шикuli, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН; А. Г. Галстян, завідувач кафедри загальної, органічної та фізичної хімії, доктор хімічних наук, професор; Ю. М. Дмитренко, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; С. М. Каленська, завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН; Г. М. Ковалишина, професор кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, доктор сільськогосподарських наук, професор; Д. В. Літвінов, в. о. завідувача кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва імені О. І. Душечкіна, доктор сільськогосподарських наук, професор; Б. М. Мазур, завідувач кафедри садівництва імені професора В. Л. Смирненка, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; Б. О. Мазуренко, доцент кафедри рослинництва, доктор філософії зі спеціальності «Агрономія», доцент, голова ради молодих вчених агробіологічного факультету; Г. І. Подпрятков, завідувач кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва імені професора Б. В. Лесика, кандидат сільськогосподарських наук, професор; Т. І. Ущипівська, завідувач кафедри аналітичної і біонеорганічної хімії та якості води, кандидат хімічних наук, доцент; С. П. Танчик, завідувач кафедри землеробства та гербології, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН.

Інші присутні на засіданні наукової ради науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: Н. В. Башкірова, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, кандидат

біологічних наук, старший науковий співробітник; О. С. Гаврилюк, доцент кафедри садівництва імені професора В. Л. Симиренка, доктор філософії зі спеціальності «Садівництво та виноградарство»; В. Л. Жемойда, професор кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, кандидат сільськогосподарських наук, професор; Є. В. Заїка, старший викладач кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, кандидат сільськогосподарських культур; М. П. Косолап, доцент кафедри землеробства та гербології, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; М. М. Ладика, доцент кафедри екології агросфери та екологічного контролю, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; Н. В. Новицька, професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор; Р. О. Спряжка, старший викладач кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського, доктор філософії зі спеціальності «Агрономія»; В. П. Строкаль, доцент кафедри екології агросфери та екологічного контролю, кандидата педагогічних наук, доцент; О. А. Цюк, в. о. декана аграрного факультету Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, професор кафедри землеробства та гербології Національного університету біоресурсів і природокористування України, доктор сільськогосподарських наук, професор; А. В. Юник, доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; Я. С. Павлова, асистент кафедри землеробства та гербології; В. О. Гуртовенко, аспірант; К. А. Нестерова, аспірантка; І. В. Гаврилюк, аспірантка.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації **Гаврилюк Ірини Валентинівни** на тему: «Ідентифікація і створення генетичного матеріалу пшениці м'якої з підвищеною адаптивною здатністю в умовах зміни клімату», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія».

Тему дисертації затверджено науковою радою науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 2 від «12» листопада 2021 року).

Дисертацію виконано на кафедрі генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Науковий керівник: доктор сільськогосподарських наук, професор **Ковалишина Ганна Миколаївна**, професор кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М. О. Зеленського Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Слухали: доповідь аспірантки І. В. Гаврилюк про основні положення дисертації. У результаті досліджень аспіранткою вперше проведено оцінку та формування колекції сучасних сортів пшениці м'якої озимої і видів родів *Triticum* та *Aegilops* за показниками продуктивності, стійкості до абіо- та біотичних факторів навколишнього середовища; встановлено рівень мінливості показників індивідуальної продуктивності у колекційних зразках та визначено взаємозв'язки між елементами продуктивності колоса; визначено рівень гомеостатичності та селекційної цінності колекційних зразків для залучення у селекційний процес за ознакою «адаптивність»; виділено джерела з груповою стійкістю проти основних листових хвороб серед колекційних зразків; доведено ефективність міжвидових та міжродових схрещувань (з родом *Aegilops*) у селекційному процесі; набуло подальшого розвитку залучення у селекцію пшениці м'якої озимої колекційних зразків видів родів *Triticum* та *Aegilops*, які характеризуються високими показниками стійкості проти листових хвороб; розширення різноманіття вихідного матеріалу шляхом застосування міжвидових та міжродових схрещувань.

Здобувачці було задано 26 запитань, на які доповідачка надала обґрунтовані відповіді та пояснення.

Виступили:

Науковий керівник — доктор сільськогосподарських наук, професор Г. М. Ковалишина зазначив про високий рівень проведених досліджень, навичок та компетентностей здобувачки у галузі селекції. У процесі виконання індивідуального навчального плану І. В. Гаврилюк виявила високу працездатність, загальну ерудицію

та наполегливість в опануванні нових навчальних дисциплін. Під час проведення досліджень та виконання індивідуального плану наукової роботи проявила себе як самостійна, наполеглива, відповідальна науковиця, яка уміє вирішувати складні наукові завдання, володіє сучасними методами наукових досліджень, комунікаційними та іншими компетентностями, що дозволяють їй цілісно, у логічній послідовності презентувати результати власних досліджень, публікувати їх в українських фахових наукових виданнях, обговорювати у науковій спільноті, обґрунтовувати та відстоювати власні наукові досягнення.

Експерти:

Новицька Н. В., доктор сільськогосподарських наук, професор, відзначила актуальність теми дослідження, його наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи. Експертка відзначила, що дисертація здобувачки ступеня доктора філософії І. В. Гаврилук є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій виконано конкретне наукове завдання щодо створення нового матеріалу пшениці м'якої озимої, що поєднує в собі високі показники продуктивності та адаптивності. На основі аналізу дисертації, експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Дмитренко Ю. М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, відзначила актуальність обраної теми, високий ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків. Експертка відмітила, що під час виконання дисертації застосовано сучасні та класичні методи досліджень, які дозволили здобувачці досягти поставлених завдань та зробити логічні висновки. Отримані результати розширили дані щодо використання сортів пшениці м'якої озимої, видів родів *Triticum* та *Aegilops* у селекції пшениці на продуктивність та адаптивність. Обґрунтованість та достовірність результатів і висновків базується на їх апробації на всеукраїнських та міжнародних конференціях. На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано змінити тему дисертації, затвердити її у такій редакції «Оцінка та створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої з підвищеним рівнем продуктивності й адаптивності» та дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

В обговоренні результатів дисертації взяли участь: Л. М. Шевчук, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН; В. П. Коваленко, доктор сільськогосподарських наук, професор; С. М. Каленська, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН; А. Д. Балаєв, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН; Ю. М. Дмитренко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент; Г. М. Ковалишина, доктор сільськогосподарських наук, професор; Д. В. Літвінов, доктор сільськогосподарських наук, професор; Г. І. Подпрятков, кандидат сільськогосподарських наук, професор; Т. І. Ущипівська, кандидат хімічних наук, доцент; Н. В. Новицька, доктор сільськогосподарських наук, професор; М. П. Косолап, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Виступаючі зазначили, що дисертацію І. В. Гаврилук виконано на актуальну тему, робота містить значну кількість нових наукових даних, має наукову новизну, актуальність, важливе теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення

дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Було підтримано пропозиції експертів щодо зміни теми дисертації І. В. Гаврилюк та про рекомендацію її для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Постановили: заслухавши та обговоривши дисертацію І. В. Гаврилюк на тему: «Ідентифікація і створення генетичного матеріалу пшениці м'якої з підвищеною адаптивною здатністю в умовах зміни клімату», члени наукової ради науково-дослідного інституту рослинництва та ґрунтознавства агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України ухвалили:

2. Актуальність теми дисертації. Дисертацію І. В. Гаврилюк присвячено дослідженню адаптивних властивостей та продуктивності сортів пшениці м'якої озимої, видів родів *Triticum* та *Aegilops* та обґрунтуванні їх використання у селекційній роботі для створення нового селекційного матеріалу з підвищеною врожайністю та стабільністю.

3. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Дисертація є складовою частиною тематичного плану Національного університету біоресурсів і природокористування України «Вирішення проблеми забезпечення харчової безпеки шляхом збереження та розширення генофонду зернових та плодових культур» (номер державної реєстрації 0121U113569) за бюджетною програмою 2201390 «Підтримка пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти» (базове фінансування) (2021–2023 рр.); тематичного плану наукових досліджень Національного наукового центру «Інститут землеробства НААН» ПНД 13 «Зернові, круп'яні, зернобобові культури», зокрема у 2018–2022 рр. за завданням «Ідентифікація високоадаптивних генотипів пшениці м'якої з використанням молекулярно-генетичних маркерів і технологічних методів оцінювання для створення сортів стабільних за урожайністю в умовах зміни клімату» (номер державної реєстрації 0121U109075, 2021–2024 рр.); міжнародного проєкту HORIZON-WIDERA-2021-ACCESS-03-01 «Research capacity building and upskilling and upgrading the research team in NUBiP (Ukraine) on agroecological intensification for crop production» (2022–2025 рр.).

4. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Здобувачкою самостійно опрацьовано та узагальнено джерела наукової літератури за темою дисертації. Безпосередньо авторкою здійснено: фенологічні спостереження та обліки з ураженості рослин збудниками хвороб, перезимівлі, посухостійкості, стійкості до вилягання, сплановано та проведено польові та лабораторні дослідження, статистичний аналіз отриманих експериментальних результатів, підготовку до публікації наукових праць, сформульовано висновки і рекомендації для селекційної практики. На основі отриманих даних було опубліковано праці у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій. Дослідження проведено на достатньо високому методичному рівні із використанням загально-прийнятих класичних методик і сучасних методів наукових досліджень. При аналізі отриманих результатів було застосовано сучасні засоби програмного забезпечення. Достовірність даних підтверджено достатнім обсягом досліджень та застосуванням надійних методів статистичної обробки даних. Висновки та рекомендації аргументовано результатами власних досліджень, вони відповідають меті та поставленим завданням.

6. Наукова новизна основних результатів дослідження. Основні результати, що визначають наукову новизну виконаного дослідження, охоплюють такі позиції: проведено оцінку та формування колекції сучасних сортів пшениці м'якої озимої і видів родів *Triticum* та *Aegilops* за показниками якості, продуктивності, стійкості до абіо- та біотичних факторів навколишнього середовища; встановлено рівень мінливості показників індивідуальної продуктивності у колекційних зразках та визначено взаємозв'язки між елементами продуктивності колоса; визначено рівень гомеостатичності та селекційної цінності колекційних зразків для залучення у селекційний процес за ознакою «адаптивність»; виділено джерела з груповою стійкістю проти основних листових хвороб серед колекційних зразків; доведено ефективність міжвидових та міжродових схрещувань у селекційному процесі.

7. Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. Практична цінність роботи полягає у використанні отриманого нового вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої при виконанні селекційних програм Національного наукового центру «Інституту землеробства НААН». Створення нових сортів пшениці м'якої озимої з підвищеною продуктивністю та стійкістю до абіо- та біотичних стресових факторів дозволить забезпечити стабільну врожайність, навіть за умов змін клімату. Окрім того, результати досліджень сприятимуть удосконаленню методів оцінки та підбору батьківських компонентів для селекції пшениці м'якої озимої, що підвищить ефективність створення сортів із поліпшеними цінними господарськими ознаками.

Результати роботи також можуть бути використані в агрономічній практиці для покращення технологій вирощування пшениці та зменшення втрат від хвороб і несприятливих погодних умов.

8. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено у 16 наукових працях, з яких 3 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 13 тез наукових доповідей.

**Статті у наукових виданнях,
включених до Переліку наукових фахових видань України**

1. **Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.),** Ковалишина Г. М. Рід *Aegilops* як джерело ознак стійкості проти основних збудників листових хвороб для селекції пшениці м'якої озимої. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2024. № 108 (2). *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) вивчено колекцію видів роду Aegilops за біометричними показниками та показниками стійкості до хвороб, написано статтю. Ковалишиною Г. М. здійснено формування методики проведення досліджень, оцінку експериментальних даних, проведено літературний науковий пошук).*

2. **Гаврилюк І. В.,** Ковалишина Г. М. Вплив посухи, спричиненої D-манітолом, на проростання насіння сортів пшениці м'якої озимої. Землеробство та рослинництво: теорія і практика. 2024. Т. 14. № 4. С. 100–110. *(Гаврилюк І. В. визначено посухостійкість сортів пшениці м'якої озимої на ранніх етапах розвитку, виконано статистичні розрахунки, написано статтю. Ковалишиною Г. М. здійснено формування методики проведення досліджень, оцінку експериментальних даних, проведено літературний науковий пошук).*

3. **Гаврилюк І. В.,** Ковалишина Г. М. Характеристика сортів пшениці м'якої озимої за показниками структури врожаю та якості зерна. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2024. Т. 28. № 4. С. 68–84. *(Гаврилюк І. В. вивчено колекцію сортів пшениці м'якої озимої за показниками структури врожаю, виконано статистичні розрахунки, написано статтю, Ковалишиною Г. М. здійснено формування методики проведення досліджень, оцінку експериментальних даних, проведено літературний науковий пошук).*

Тези наукових доповідей

4. **Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.),** Ковалишина Г. М. Сучасний стан, проблематика та перспективи розвитку української селекції пшениці озимої. Наукові читання до 85-річчя від дня народження В'ячеслава Григоровича Михайлова – видатного вченого у галузі селекції та насінництва сільськогосподарських культур: наукова інтернет-конференція, м. Вінниця,

5 жовтня 2021 року: тези доповіді. Вінниця, 2021 С. 138–143. *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

5. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Ковалишина Г. М. Сучасні тенденції селекції пшениці озимої у світі та Україні. Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: Х Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів, с. Центральне, 29 квітня 2022 року: тези доповіді. Центральне, 2022. С. 122–123. *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

6. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Голик Л. М. Генетичний потенціал видового різноманіття роду *Triticum*. Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: Х Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів, с. Центральне, 29 квітня 2022 року: тези доповіді. Центральне, 2022. С. 122. *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Голик Л. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

7. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Голик Л. М., Штакал М. І. Селекція на адаптивність та продуктивність пшениці озимої в ННЦ «Інститут землеробства НААН». Селекція – надбання, сучасність і майбутнє (освіта, наука, виробництво)», присвячена 110-річчю з дня народження видатного вченого, селекціонера, заслуженого працівника вищої школи, доктора сільськогосподарських наук, професора Зеленського Михайла Олексійовича: V Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 24–25 травня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2022. С. 56–57. *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Голик Л. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку. Штакал М. І. уточнено відповідні відмінності й узгодження).*

8. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Ковалишина Г. М. Спельта як джерело показників якості для пшениці озимої. Селекція – надбання, сучасність і майбутнє (освіта, наука, виробництво), присвячена 110-річчю з дня народження видатного вченого, селекціонера, заслуженого працівника вищої школи, доктора сільськогосподарських наук, професора Зеленського Михайла Олексійовича: V Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 24–25 травня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2022. С. 111–112. *(Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

9. Голик Л. М., Левченко О. С., Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) Селекція пшениці озимої на зимостійкість у ННЦ «Інститут землеробства НААН». Наукові здобутки селекціонерів ННЦ «Інститут землеробства НААН» – на благо майбутнього, присвячена 120-річчю від дня народження вченого, аграрія, селекціонера Данила Лихваря: Міжнародна наукова інтернет-конференція, м. Вінниця, 08 вересня 2022 року: тези доповіді. Вінниця, 2022. С. 104–107. *(Голик Л. М. проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Левченко О. С. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних*

досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) сформульовано висновки та перспективи подальших досліджень на основі літературного пошуку).

10. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Голик Л. М., Ковалишина Г. М. Селекційна цінність вихідного матеріалу пшениці озимої в ННЦ «Інститут землеробства НААН». Сучасні аспекти підвищення продуктивного та адаптивного потенціалу сільськогосподарських культур у контексті європейського зеленого курсу: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 110-річчю від дня заснування Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН, 135-річчю від дня народження Єремєєва Івана Максимовича, 125-річчю від дня народження Фрідріха Антона Йосиповича, 115-річчю від дня народження Ремесла Василя Миколайовича; с. Центральне, 15–17 червня 2022 року: тези доповіді. Центральне, 2022. (Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Голик Л. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності. Ковалишиною Г. М. сформульовано висновки та перспективи подальших досліджень на основі літературного пошуку).

11. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Ковалишина Г. М. Дикорослі види роду *Aegilops* як джерела цінних ознак для селекції пшениці озимої. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 125-річчю НУБіП України; м. Київ, 25 травня 2023 року: тези доповіді. Київ, 2023. С. 123–125. (Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).

12. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Ковалишина Г. М. Характеристика дикорослих видів пшениці для використання як джерел стійкості до біотичних факторів. Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: XI Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів, с. Центральне, 21 квітня 2023 року: тези доповіді. Центральне, 2023. С. 142. (Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).

13. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Дереча Р. В., Ковалишина Г. М. Характеристика посухостійкості сортів пшениці озимої селекції Білоцерківської дослідної станції. Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур: XI Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів, с. Центральне, 21 квітня 2023 року: тези доповіді. Центральне, 2023. С. 142–143. (Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Дереча Р. В. здійснено формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності).

14. Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.), Ковалишина Г. М., Пустовойт Л. А. Стійкість до водного дефіциту сортів пшениці м'якої озимої вітчизняної селекції. Талановита організатор, вчена-практик, педагог: круглий стіл, присвячений 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко, м. Київ, 16 квітня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 209–210. (Шпакович І. В. (Гаврилюк І. В.) проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності).

і відмінності. Пустовойт Л. А. здійснено формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).

15. **Гаврилюк І. В.,** Ковалишина Г. М., Снітко А. В. Вплив погодних умов на перезимівлю вітчизняних сортів пшениці м'якої озимої. Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту: VII Міжнародна конференція молодих учених, м. Київ, 19 вересня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 11–12. *(Гаврилюк І. В. проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності. Снітко А. В. здійснено формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

16. **Гаврилюк І. В.,** Ковалишина Г. М. Використання видового різноманіття роду *Aegilops* в селекції пшениці м'якої озимої. Освіта і наука в умовах викликів і загроз. Внесок молодих вчених в сталий розвиток: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, 21–22 листопада 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 249–250. *(Гаврилюк І. В. проведено літературний науковий пошук, узгоджено та сформовано висновки, підготовлено публікацію до друку відповідно до вимог видання. Ковалишиною Г. М. проведено літературний науковий пошук, порівняльний аналіз наявних досліджень та визначено відповідні узгодження і відмінності, формування висновків та перспектив подальших досліджень на основі літературного пошуку).*

8. Апробація основних результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження було висвітлено на: науковій інтернет-конференції «Наукові читання до 85-річчя від дня народження В'ячеслава Григоровича Михайлова – видатного вченого у галузі селекції та насінництва сільськогосподарських культур» (с. Центральне, 2021 р.); X Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур» (с. Центральне, 2022 р.); V Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 110-річчю з дня народження видатного вченого, селекціонера, заслуженого працівника вищої школи, доктора сільськогосподарських наук, професора Зеленського Михайла Олексійовича «Селекція – надбання, сучасність і майбутнє (освіта, наука, виробництво)» (м. Київ, 2022 р.); Міжнародній науковій інтернет-конференції, присвяченій 120-річчю від дня народження вченого, аграрія, селекціонера Данила Лихваря «Наукові здобутки селекціонерів ННЦ «Інститут землеробства НААН» – на благо майбутнього (м. Вінниця, 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 110-річчю від дня заснування Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН, 135-річчю від дня народження Єремеева Івана Максимовича, 125-річчю від дня народження Фрідріха Антона Йосиповича, 115-річчю від дня народження Ремесла Василя Миколайовича «Сучасні аспекти підвищення продуктивного та адаптивного потенціалу сільськогосподарських культур у контексті європейського зеленого курсу» (с. Центральне, 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 125-річчю НУБіП України «Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу» (м. Київ, 2023 р.); XI Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур» (с. Центральне, 2023 р.); круглому столі, присвяченому 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко «Талановита організатор, вчена-практик, педагог» (м. Київ, 2024 р.); VII Міжнародній конференції молодих учених «Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту» (м. Київ, 2024 р.); Euro Agriculture and Food Safety Summit (EUROAGRI2024) (м. Рим, Італія, 2024 р.); Міжнародній науковій конференції «Освіта і наука в умовах викликів і загроз. Внесок молодих вчених в сталий розвиток» (м. Київ, 2024 р.).

Ухвалили:

Внести зміни до теми дисертації та затвердити її в такій редакції «Оцінка та створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої з підвищеним рівнем продуктивності й адаптивності».

Дисертація здобувачки ступеня доктора філософії Гаврилюк Ірина Валентинівна на тему: «Оцінка та створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої з підвищеним рівнем продуктивності й адаптивності» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій представлено вирішення наукових та практичних завдань зі створення нового вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої за використання видів родів *Aegilops* та *Triticum*, що має важливе значення для галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Гаврилюк Ірини Валентинівни дисертація на тему: «Оцінка та створення вихідного матеріалу пшениці м'якої озимої з підвищеним рівнем продуктивності й адаптивності» рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Рішення прийнято одностайно.

**Головуюча на засіданні фахового семінару
науково-дослідного інституту
рослинництва та ґрунтознавства
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор сільськогосподарських наук,
професор, член-кореспондент НААН**

Людмила ШЕВЧУК

Експерти:

**Професор кафедри рослинництва
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор сільськогосподарських наук,
професор**

Наталія НОВИЦЬКА

**Доцент кафедри генетики, селекції і насінництва
імені професора М. О. Зеленського
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент**

Юлія ДМИТРЕНКО

**Відповідальний за атестацію здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

Сергій БОЯРЧУК